

Тектонічна будова. Основні тектонічні структури. Зв'язок рельєфу з тектонічними структурами.

Мета: поглибити знання учнів про основні тектонічні структури, проаналізувати їх розміщення в межах території України; встановити їх вплив на формування рельєфу; виробити практичні навички роботи з тектонічною картою України.

Тип уроку: комбінований

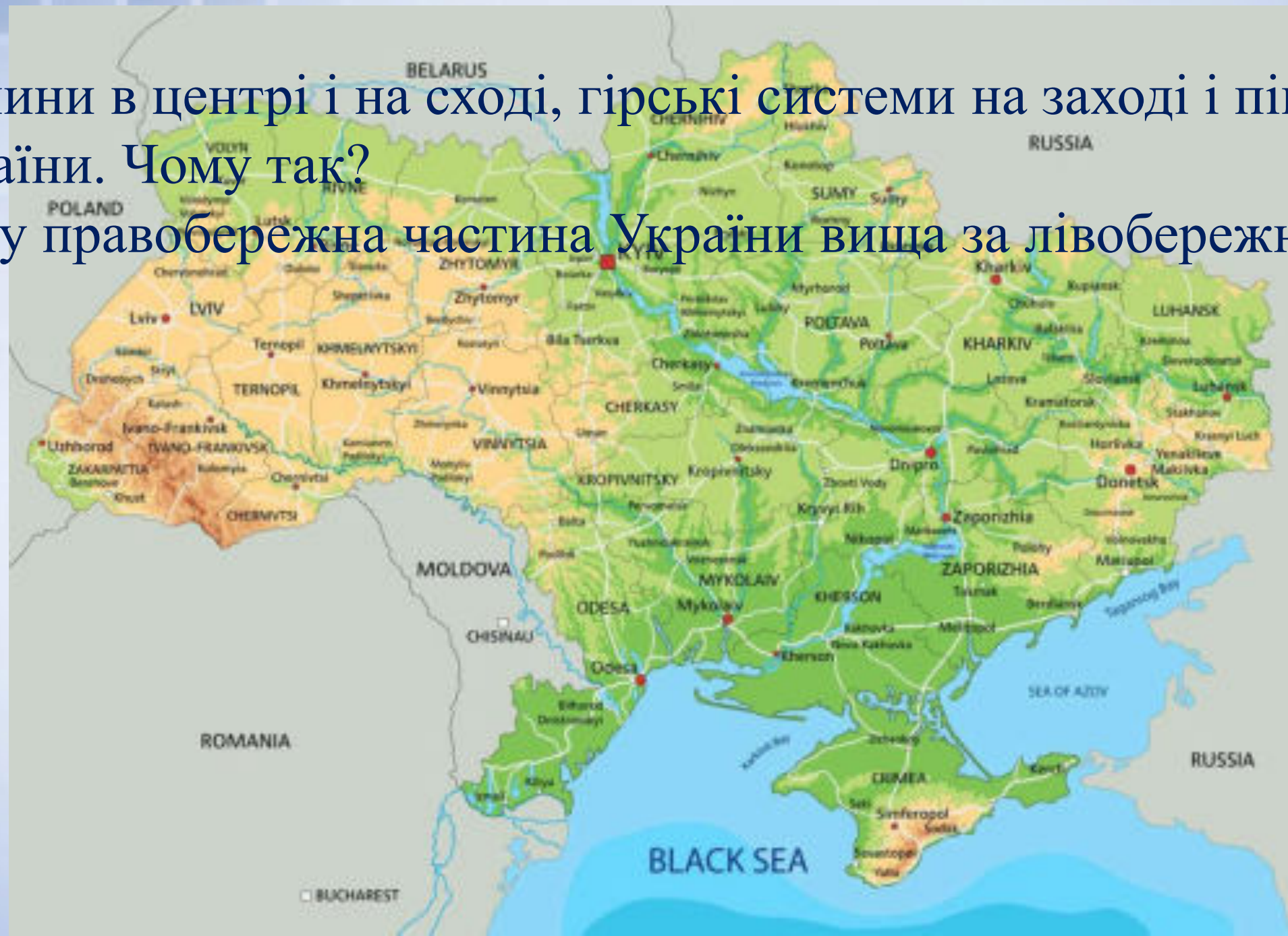
Обладнання: : тектонічна карта України, атлас України, мультимедійна презентація «Основні тектонічні структури України», підручник.

Опорні та базові поняття: платформа, щит, плита, область складчастості.

Географічна номенклатура: Український щит, Дніпровсько-Донецька западина, Волино-Подільська плита, Львівська западина, Донецька складчаста споруда.

Рівнини в центрі і на сході, гірські системи на заході і півдні
України. Чому так?
Чому правобережна частина України вища за лівобережну?

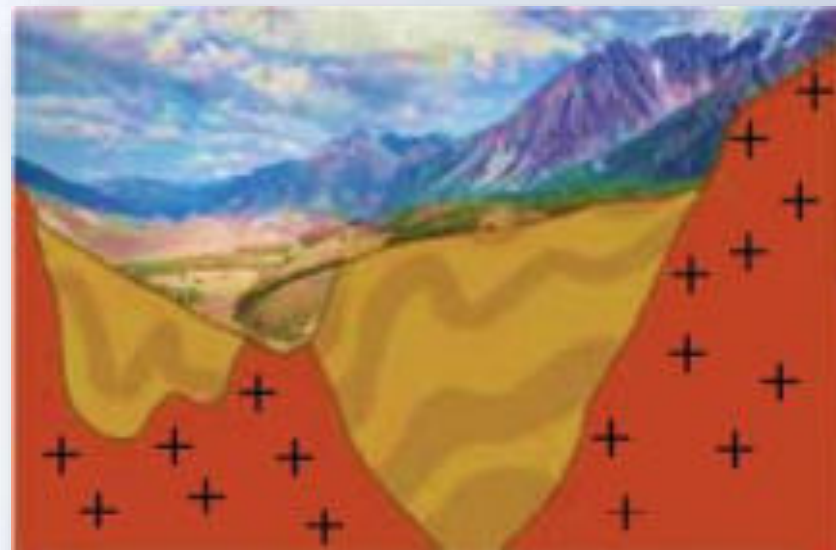

Пригадайте

- тектонічні структури, про які ви дізналися під час вивчення географії материків та океанів у 7 класі

Будова платформи

Будова області складчастості

- який зв'язок існує між розташуванням тектонічних структур та основних форм рельєфу?

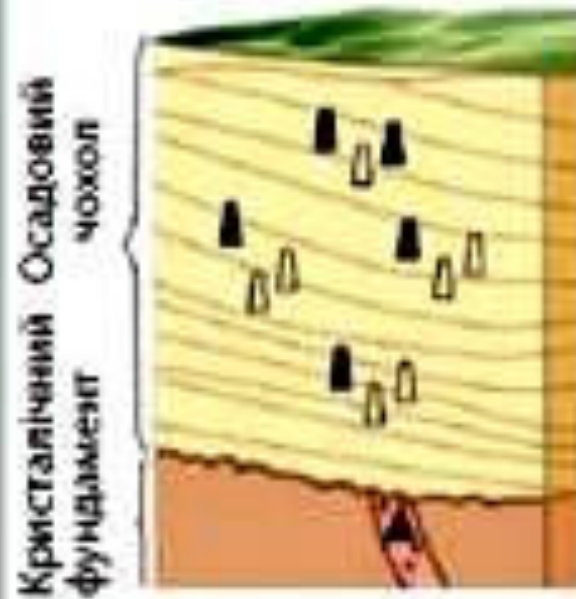
Основні тектонічні структури

ПЛАТФОРМИ

Давні
(докембрійські)

Молоді
(пізньопалеозойські)

ОБЛАСТІ СКЛАДЧАСТОСТІ

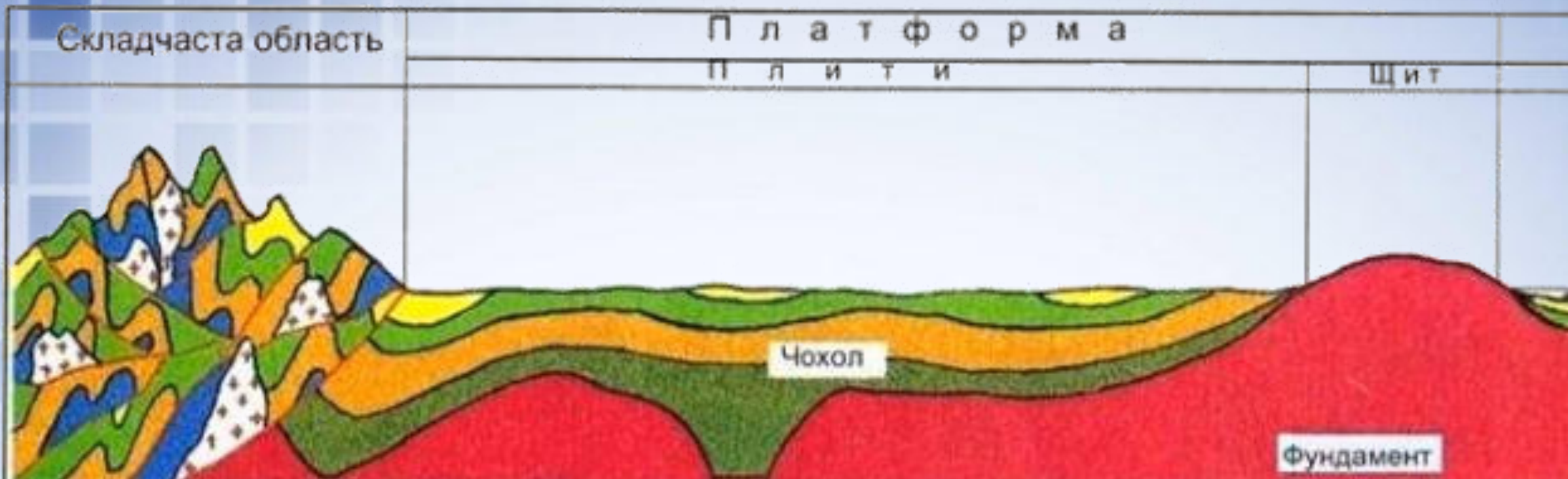
Епохи горотворення:

- байкальська (пізній протерозой);
- каледонська (ранній палеозой);
- герцинська (пізній палеозой);
- мезозойська (мезозой);
- альпійська (кайнозой)

РІВНИНИ

ГОРИ

Будова області складчастості

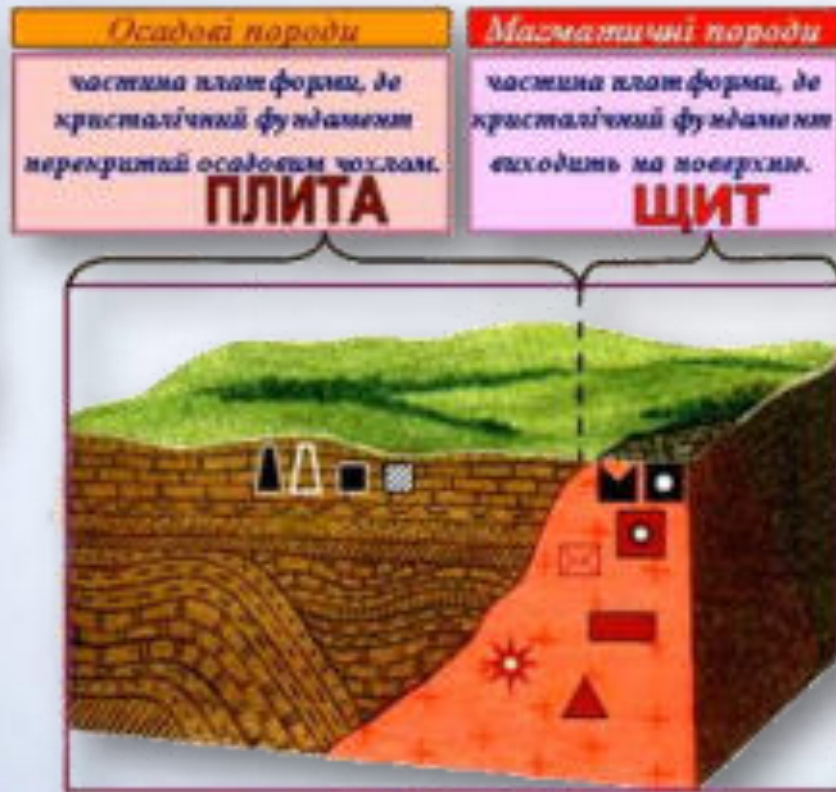

Будова платформи

Платформи

— це ділянки континентальної земної кори з досить плоскою поверхнею та двоповерховою будовою

Б У Д О В А П Л А Т Ф О Р М И

Плита

— частина платформи, перекрита потужним (більше 500 м) чохлам осадових порід. Унаслідок тектонічних утворюються западини та прогини.

- Плитам у рельєфі відповідають **НИЗОВИНИ**, хоча, зустрічаються й **ВИСОЧИНИ**

Щит

— геологічна структура, тектонічно стійке підняття фундаменту платформи

- **Щитам** у рельєфі відповідають **ВИСОЧИНИ**

Карта тектонічної будови

Карта тектонічної будови є тематичною картою, що відбиває особливості будови земної кори в межах України

- Більша частина території України належить до Східноєвропейської платформи
- є більш молоді за віком утворення — Західноєвропейська та Скіфська платформи
- складчасті системи Альпійського рухливого поясу

Платформні структури та їх зв'язок із рельєфом

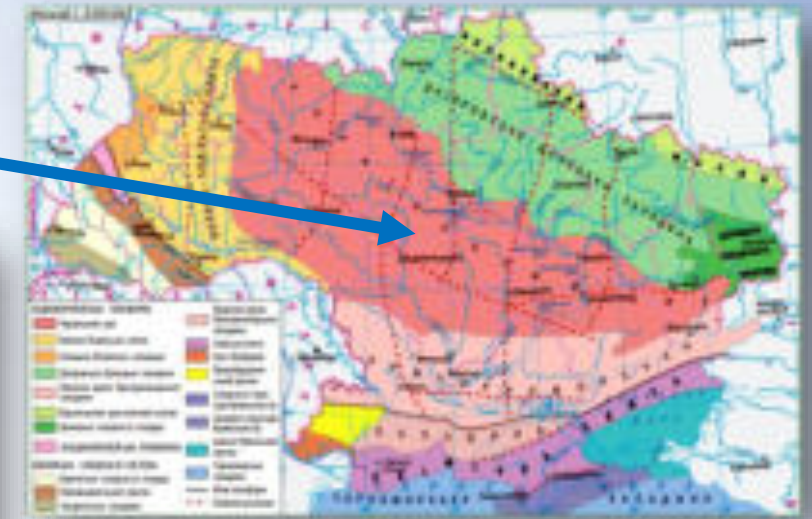
Український щит
простягається 1000-
кілометровою смугою
через усю територію
України уздовж середньої
течії Дніпра

- Щит є піднятою ділянкою платформи
- Породи його кристалічного фундаменту подекуди виходять на поверхню

У сучасному рельєфі Українському щиту

відповідають

Придніпровська та

Приазовська
височини

Дніпровсько-Донецька западина,
заповнена шарами осадових
порід потужністю до 12—18 км

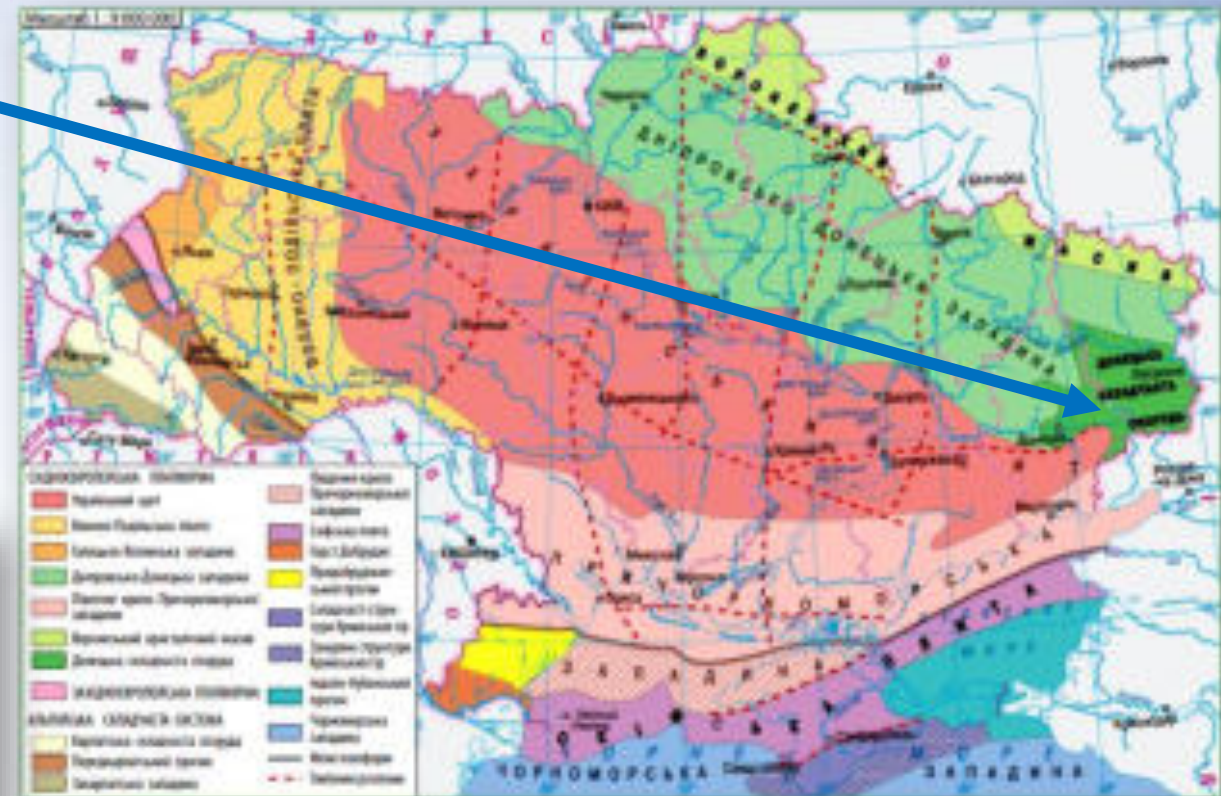
- Це одна з найбільших западин
Східноєвропейської
платформи

У її межах сформувалася
Придніпровська низовина

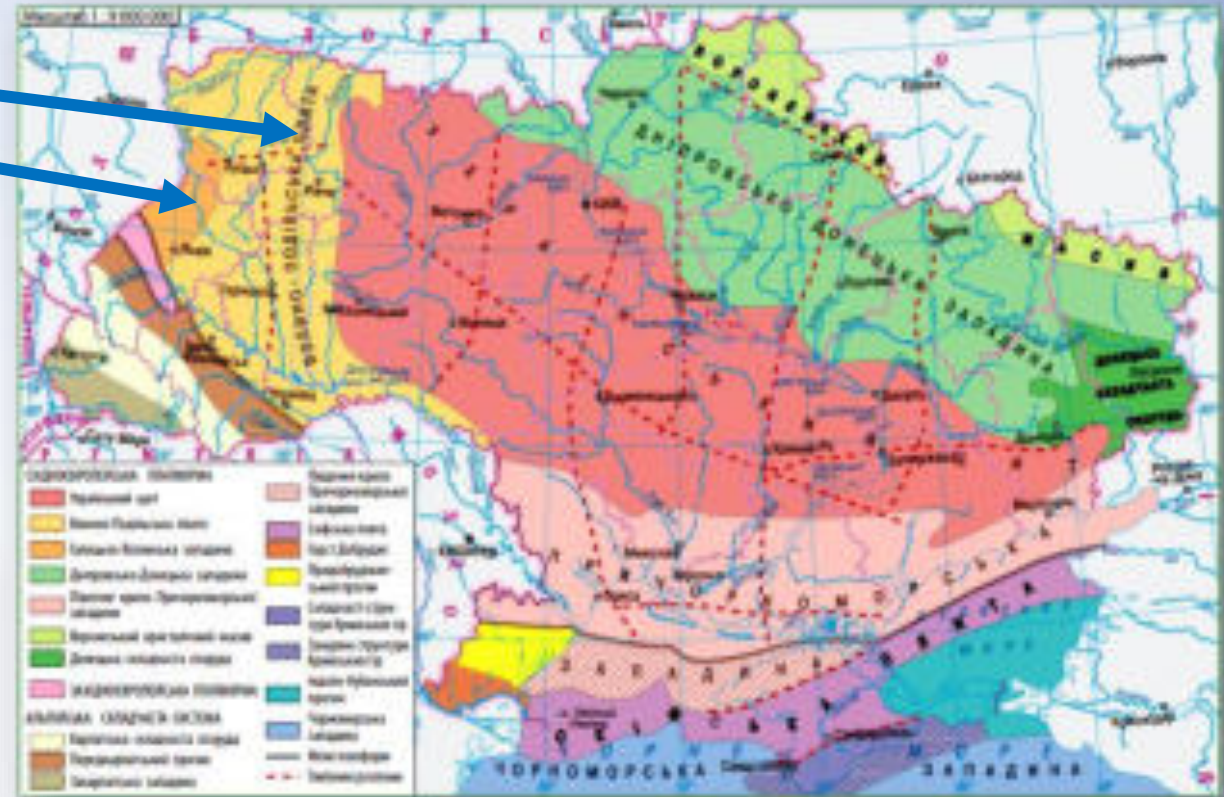
- Донецька складчаста споруда
- утворилася в другій половині палеозойської ери і не належить до Східноєвропейської платформи

В сучасному рельєфі виражена
Донецькою височиною

Волино-Подільська плита та — Галицько-Волинська западина

**В рельєфі – це горбисті
пасма та кряжі
Волинської та**

Подільської височин

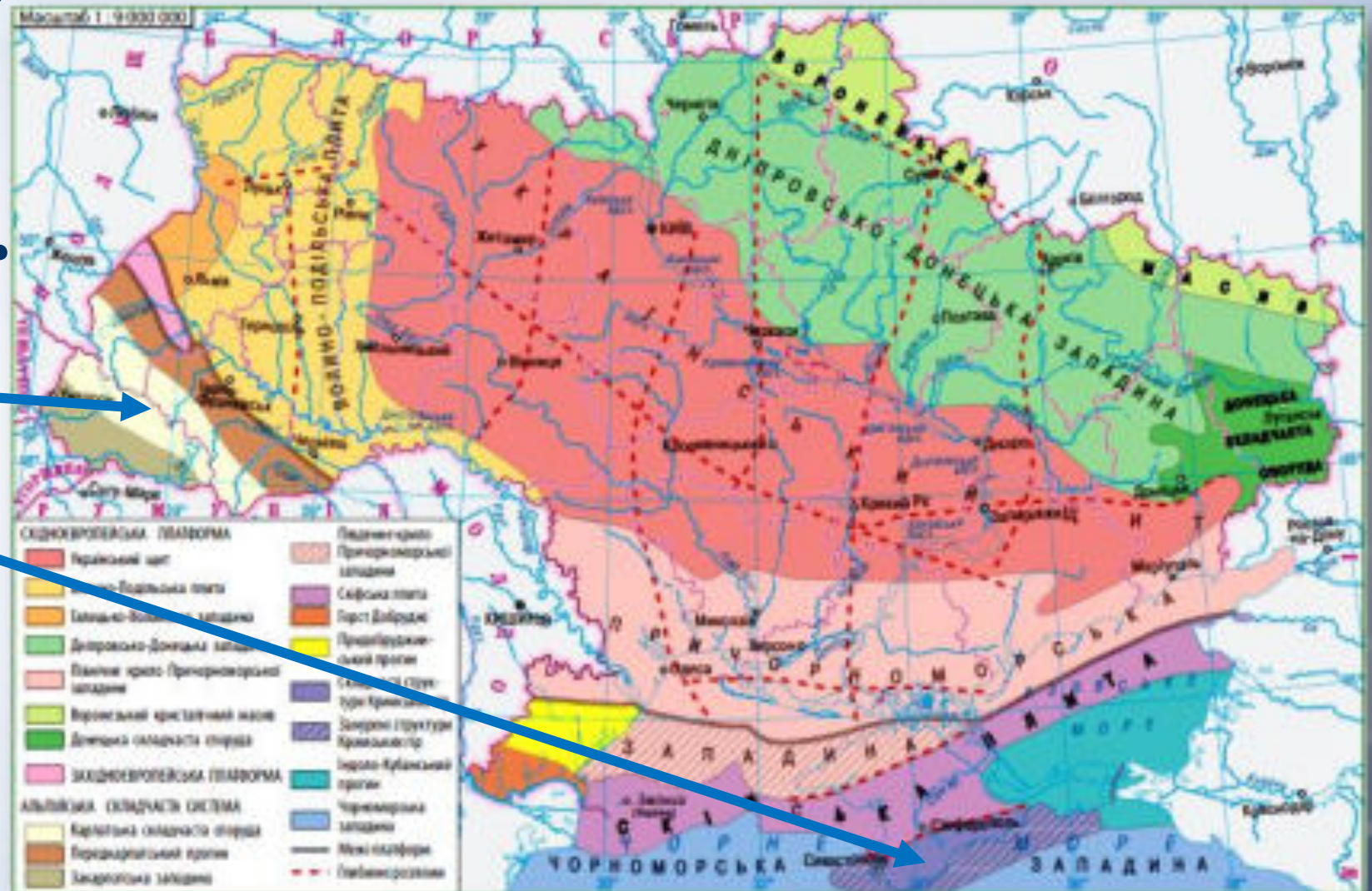

Складчасті системи

До тектонічних структур
Альпійського
(Середземноморського)
рухливого поясу в
межах України належать
складчасті системи
Карпатських гір

та Кримських гір

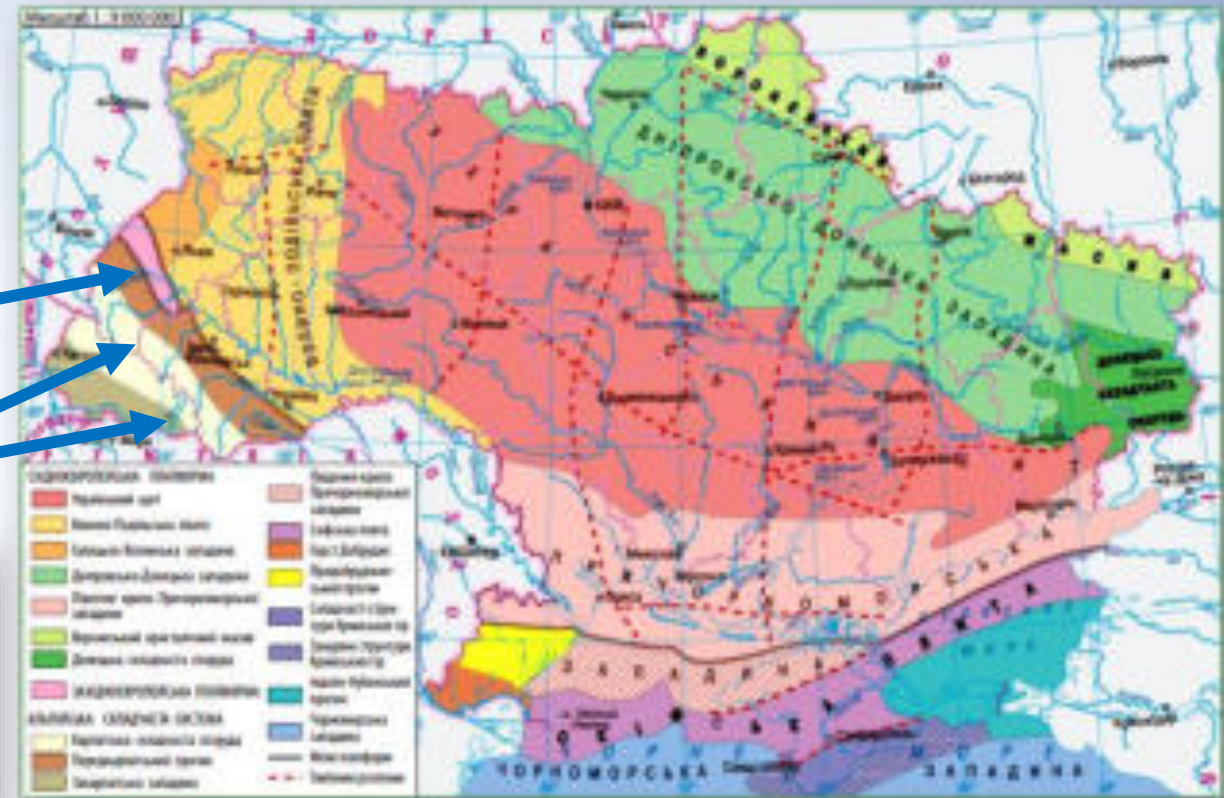
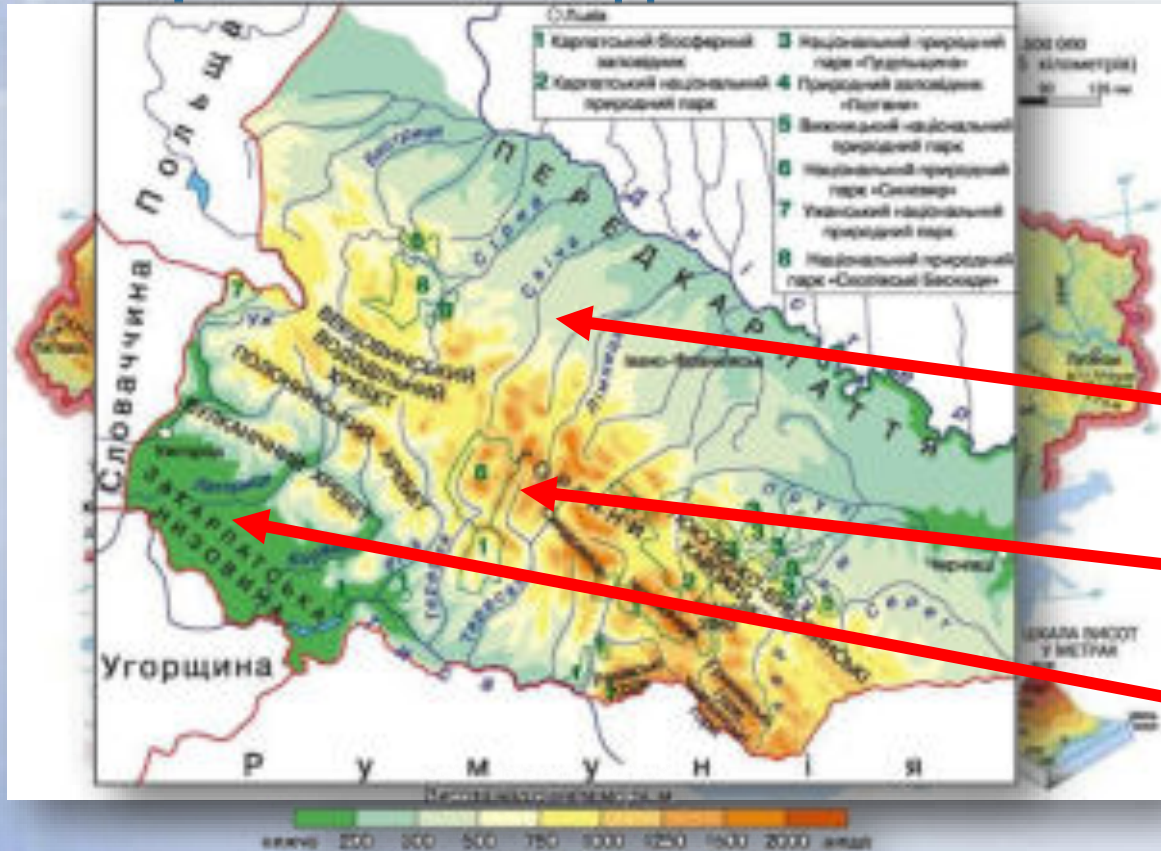

Карпатська складчаста система
утворилася в кайнозойську еру під
час альпійського горотворення

До неї входять

Передкарпатський прогин
безпосередньо складчаста споруда
Закарпатська западина

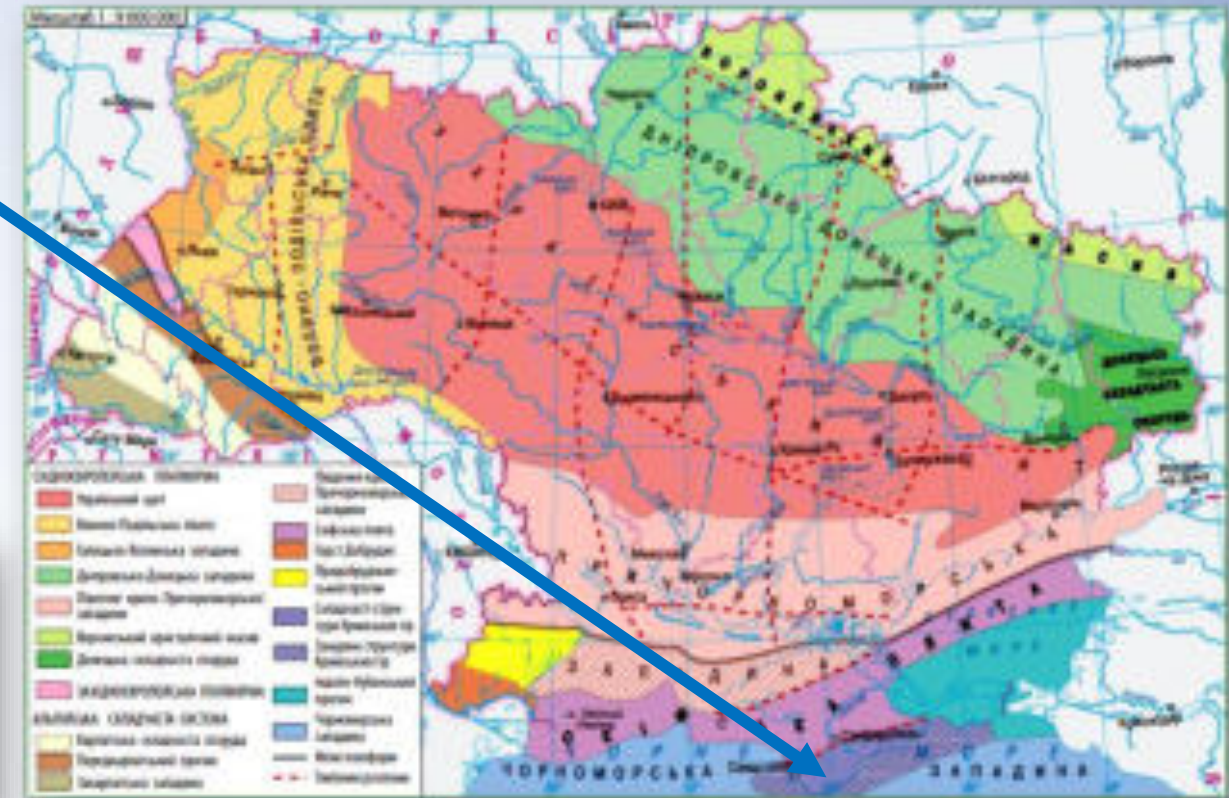
У рельєфі відповідають
Передкарпатській височині

пасмам Карпатських гір

Закарпатській низовині

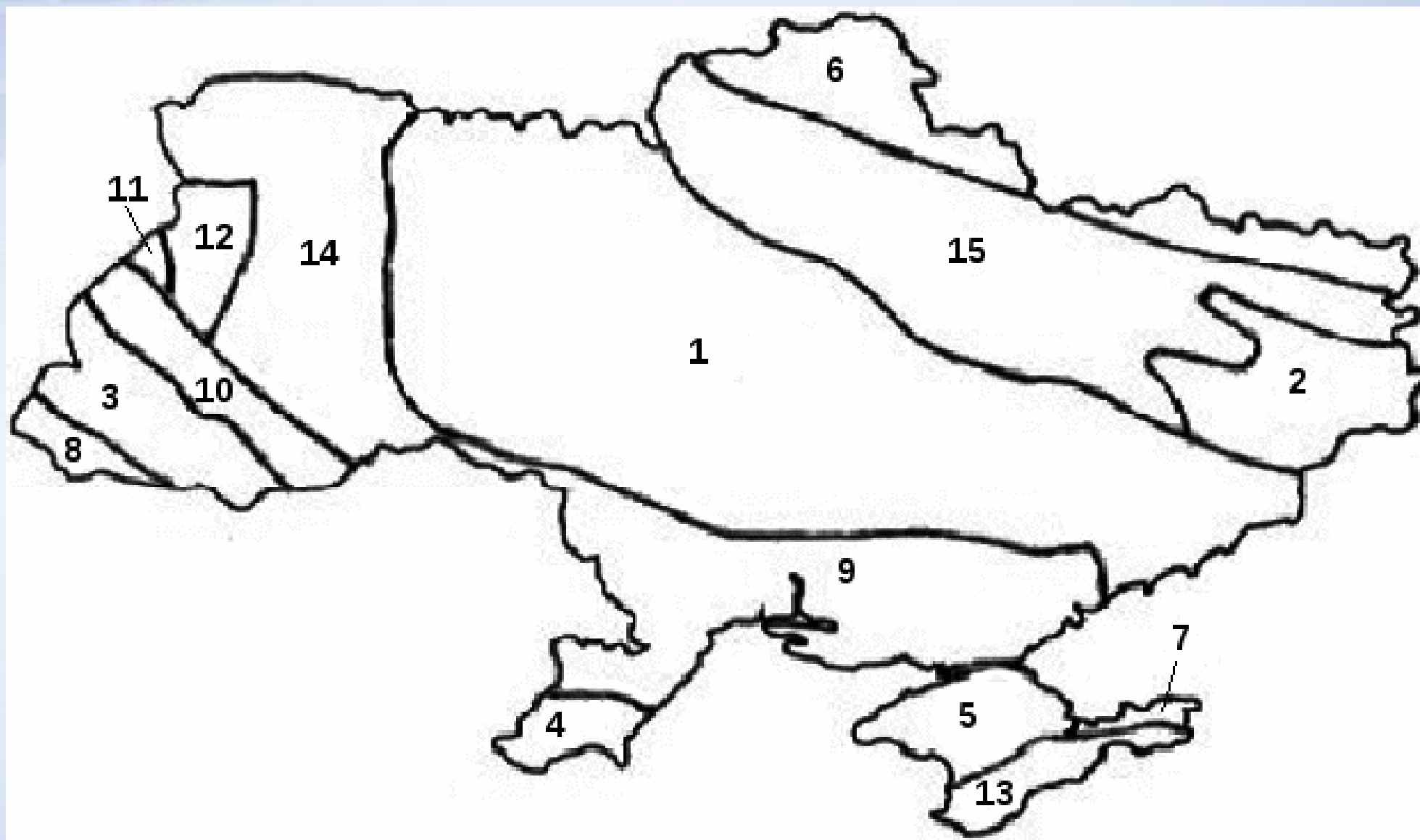
Складчаста система Кримських гір сформувалася під час горотворення в мезозойську еру

У рельєфі відповідає

■ пасмам Кримських гір

Підсумуємо

- **Україна розташована в межах Східноєвропейської (більша частина), Західноєвропейської та Скіфської платформ**
- **Її територією також простягаються складчасті системи Альпійського (Середземноморського) рухливого поясу**
- **Платформним структурам у рельєфі відповідають рівнини — височини та низовини, складчастим системам — гори**

Домашнє завдання:

Опрацювати :

параграф 15, матеріал конспекту.

Вивчити термінологію з теми, основні тектонічні структури,
вміти показувати на карті.

Переглянути відео:

https://www.youtube.com/watch?v=Yd5yI_S4zHg

**Тектонічна будова.
Основні тектонічні структури.
Зв'язок рельєфу з тектонічними
структурами.**

